

จังหวัดสุพรรณบุรี “บ้านท่าคอย”

ศูนย์เรียนรู้ฯ บ้านท่าคอย
ต.บางงาม อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี

ข้อมูลทั่วไป

ตำบลบางงามตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอ ศรีประจันต์ ประมาณ 13 กิโลเมตรทางทิศตะวันตก โดยมีแม่น้ำท่าจีนกั้นกลาง ซึ่งพื้นที่บริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์มาก ปลูกอะไรก็งอกงามดี จึงเรียกว่า “บ้านบางงาม” ต่อมาจึงใช้เป็นชื่อตำบล “บางงาม”

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลวังหว้า และตำบลบ้านกร่าง อำเภอศรีประจันต์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลลดแแดง อำเภอศรีประจันต์ และตำบลไร่ร่อน อำเภอ蹲冬เจดีย์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลลด冬เจดีย์ และตำบลไร่ร่อน อำเภอ蹲冬เจดีย์

เนื้อที่

ตำบลบางงาม มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 26.0 ตารางกิโลเมตร ประมาณ 16,229 ไร่

ภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม

อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 90 ของผู้มีงานทำประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ข้าว ผลไม้ พืชไร่ พักต่างๆ เช่น มะม่วง มะพร้าว ฝรั่ง ชมพู ข้าวโพด แตงกวา คงน้ำ กวางตุ้ง มะเขือ ถั่วฝักยาว มันเทศ พริก ผักชี ต้นหอม บัว รองลงมาเป็น อาชีพเลี้ยงสัตว์ ทำสวน ค้าขาย รับจ้าง

บ้านท่าคอย....กับการรอค่อยบางอย่างที่ชูกช่อนอยู่ในแรงใจผู้คน

หมู่บ้านประวัติศาสตร์

พระครูโอกาสที่ศักดิ์สิทธิ์

ศูนย์สาธิเป็นที่พึ่ง

ความเป็นหนึ่ง คือ สามัคคี

ดังคำขวัญที่เขียนกันไว้ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน สิ่งที่หมู่บ้านนี้มีมานาน น่าจะเป็น ความสามัคคี ซึ่งความสามัคคีนี้ ไม่ว่าที่แห่งใดในโลก ก็ล้วนต้องการให้บังเกิดขึ้นเป็นฐานที่มั่นในการเติบโตและเจริญ.organism ในทุกๆ เรื่องและแน่นอนว่าหมู่บ้านท่าคอยเป็นหมู่บ้านในพื้นที่ประวัติศาสตร์การระบุของชนชาติไทยอันอบอวลไปด้วยความสามัคคี และมีชัยภูมิที่ตั้งที่เหมาะสม ด้วยตั้งอยู่ฝั่งขวาของแม่น้ำท่าคอย และการใกล้ชิดติดแม่น้ำ ทำให้อาชีพของผู้คนจึงไม่พ้นการทำการเกษตร เช่น ทำนาปลูกข้าว ทำสวนทำไร่ และจะมีค้าขายและรับจ้างในส่วนน้อย แต่ว่า.....

แม้จะชัยภูมิติดน้ำ แต่ปัญหาใช่ว่าจะไม่มี

ความทุรกันดารในเรื่องน้ำท่า�ี่ เป็นความท้าทายอย่างแรกและอย่างหนักของการดำเนินชีพของคนในหมู่บ้าน ด้วยภูมิประเทมลักษณะเป็นท้องกระทะ ทำให้ปลูกพืช ทำนา ได้ลำบากกว่าพื้นที่อื่นๆ และเมื่อน้ำไม่พอก็ผลการเกษตรก็ไม่ออกงาน การหารายได้เลี้ยงครัวเรือนก็ฝิดเคือง ซึ่งราคาน้ำท่วมต่อตัว ราคาของกินของใช้แพงขึ้น บางบ้านบางครัวเรือนใช้คำว่า “ไม่มีจะกิน” การเงินซักหน้าไม่ถึงหลังหากินกันวันต่อวัน

ผู้คนส่วนหนึ่ง อพยพโยกย้ายออกไปสู่พื้นที่ที่ดีกว่า มีอนาคตมากกว่า หรือผู้คนหนุ่มสาวบางส่วน ก็มุ่งหน้าเข้าเมืองใหญ่ เพื่อรับจ้างหาเงินจุนเจือครอบครัว บ้านก็ไปแบบไม่นาน เช่น หมอดหน้านา ก็รับจ้างในเมืองใหญ่ แต่ก็มีไม่น้อยที่ไปเป็นแม่บ้านหรือไม่กลับมาเลย.....นั่นทำให้หมู่บ้านยิ่งเงียบเหงา ไร้ชีวิตชีวา งานบุญประจำปีในเดือน 6 ที่มีการกราบไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แม้จะยังอยู่ในวิถีแห่งศรัทธา แต่ก็ดูเงียบเหงาเต็มที่ ผู้คนต่างคนต่างอยู่ประคับประคองครัวเรือนตัวเองไป ไม่สามารถที่จะเยี่ยวยาหรือดูแลบ้านอื่นๆ ได้

ปัญหามา ปัญญาต้องเกิด!

พ.ศ.2540 สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ได้ชวนชุมชนร่วมศึกษาข้อมูลไปด้วยกัน และหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน สิ่งที่เห็นพ้องต้องกันคือ การที่ต่างคนต่างทำเกษตร ต่างคนต่างมีค่าใช้จ่ายในการผลิต นั่นเป็นจุดที่ทำให้ไม่สามารถรับมือกับการลงทุนทำอาชีวกรรมเกษตรได้ดีนัก ตัวเลขค่าใช้จ่ายรวมกันมีถึงหลักหลายล้านบาทต่อปี โดยมีทั้งค่าปุ๋ยเคมี พันธุ์ข้าวพันธุ์พืช ปุ๋ยอินทรีย์ ยาฆ่าแมลงน้ำมันเชื้อเพลิง และอื่นๆ ดังนั้น จึงเห็นพ้องต้องกันว่าควรต้องมียุทธศาสตร์ในการก้าวย่างของชีวิตซึ่งก็คือ

ยุทธศาสตร์แรก คือ การลดค่าใช้จ่ายหรือค่าลงทุนในการประกอบอาชีวเกษตรกรรม รวมถึงลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ด้วยการจัดตั้งร้านค้าชุมชน เพื่อจำหน่ายของกิน ของใช้ ในชีวิตประจำวัน และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเกษตร โดยเน้นการ “ช่วยเหลือ” มากกว่าเน้นเติบโตและร่ำรวย

ยุทธศาสตร์ที่สอง คือ การมีเงินสำรองของชุมชน (ย้ำว่า เงินสำรองของชุมชน มิใช่แค่ครัวเรือน) นั่นเป็นที่มาของการตั้งกลุ่momทรัพย์

และเหล่านี้ คือจุดเปลี่ยนที่สำคัญ ขึ้นเกิดมาจากการใช้สติ ปัญญา และการศึกษาข้อมูลเพื่อวางแผนทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองโดยแท้

เดินทางครัวมีเข้มทิศ เดินมากชีวิตต้องมีแผนการ

ชุมชนได้เพื่อนดี! คำนี้ชัดเจนในตัวมันเอง หลายหน่วยงาน ได้เชื่อเชิญให้น้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นข้อคำนึงในการวางแผนงาน ทั้งความพอประมาณ การมีเหตุนิ่มปล และการมีภูมิคุ้มกันถูกนำมาปรับกระบวนการในการคิดอ่าน โดยเริ่มจาก

- 1) การร่วมประเมินผลหาจุดเด่นและจุดด้อยของหมู่บ้าน ต่างร่วมกันนัดหมายประชุมระดมความเห็น
- 2) การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและแนวทางแก้ไข
- 3) การวางแผนงานที่บำบัด บรรเทา และส่งเสริมคุณภาพชีวิต

และผลลัพธ์ของการแบ่งกลุ่มคนเป็น 4 กลุ่ม ไปช่วยกันคิด ตริตรอง อย่างมีระบบ ทำให้ชุมชนได้แผนมา 7 แผนเพื่อพลิกชีวิต ดังนี้

1) แผนการออมเงิน เพื่อลดภาระหนี้สินที่มีจำนวนหลักสิบล้านบาท และมียอดชำระดอกเบี้ยสูงเป็นหลักหลายล้านบาท ซึ่งชุมชนเห็นพ้องต้องกันว่า “หนี้สิน” เป็นปัญหาสำคัญที่สุดที่ต้องเร่งแก้ไขจึงตั้งเป้าออมเงินคนละ 4 บาทต่อวัน หมายมั่นในใจว่าใน 15 ปีข้างหน้า จะมีเงินออมของชุมชนถึง 11 ล้านบาทให้จดได้

2) แผนการลดค่าใช้จ่ายในการผลิต โดยมีการลดค่าใช้จ่ายอันเนื่องจากเทคนิคการเพาะปลูก คือ

- ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อเมล็ดพันธุ์
- ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมี โดยทดแทนด้วยปุ๋ยชีวภาพ (อินทรีย์เคมี)
- ลดค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมี ด้วยการผลิตสารชีวภัณฑ์ เช่น น้ำส้มควันไม้
- ลดค่าใช้จ่ายด้านน้ำมันเชื้อเพลิง ด้วยการปรับเปลี่ยนมาผลิตและใช้ใบโอดีเซล

3) แผนลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ด้วยการ

- ผลิตข้าวสารไว้กินเอง ปลูกผักเพื่อไว้กินเอง และหากมีส่วนเหลือ ก็นำมาจำหน่ายในชุมชน
- การเลี้ยงปลาและสัตว์น้ำต่างๆ
- การปลูกผลไม้แบบผสมผสานในครัวเรือนตนเอง

4) แผนสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านป้องปราบอย่างมุช ด้วยการอบรมให้ลด ละ เลิกใช้ธรรมะ เป็นสื่อกลาง และระเบียบกติกาสังคมเข้ามาช่วย

5) แผนพัฒนากลุ่มอาชีพ โดยพิจารณาจากวัตถุดิบที่มีของท้องถิ่น หรือหามาจากภายนอกแต่อยู่บนฐาน ความพอเพียง ทั้งนี้เกิดกลุ่มทำปลาาร้า กลุ่มจักรสาร กลุ่มทำงานชีววิถี

6) แผนพัฒนาชุมชนเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงประวัติศาสตร์ เนื่องจากมีโบราณสถาน วิวทิวทัศน์ และการคมนาคมที่เอื้อต่อการทำแผนงานนี้ จึงเริ่มจาก

- การ “พัฒนาคน” ให้มีหัวใจนักบริการ
- ปรับภูมิทัศน์โดยรอบหมู่บ้าน และลำน้ำท่าคอย
- สร้างและเสริมห้องพักสำหรับผู้มาเยือน
- จุดจำหน่ายสินค้าของชุมชน

7) แผนการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมรวมประณญ ชุมชนและสักดิ์ความรู้สาขาต่างๆ และเน้นให้คนได้ “แลกเปลี่ยนเรียนรู้” พัฒนาสติปัญญาตามทักษะและ ความชำนาญ หรือตามที่ตนเองสนใจ เพื่อให้สามารถทำได้จริงและถ่ายทอดแก่คนในชุมชนกันเองและบุคลภายนอก

สิ่นสุดการรอด้อย ของท่าคอย

ด้วยแรงกายแรงใจ ท่าคอย จึงมีต้องค้อยใดๆ อีกต่อไป แม้จะมีคำรหา นินทา และปramaสในการดำเนิน งานอย่างหนักหน่วง โดยเฉพาะเรื่องร้านค้าชุมชน ที่ล่ำแกลหมู่บ้านใกล้เคียงนั้น ต่างล่ำສlays ใน การดำเนินงาน ร้านค้าชุมชน รวมถึงกิจการต่างๆ แต่ด้วยการมีผู้นำ ความร่วมมือของสมาชิกในชุมชนและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่かれพนับถือ ไว้เป็นที่ยึดเหนี่ยว แรงใจ จึงก่อเกิดแรงกาย และสติปัญญา ที่จะประคับประคอง ฝ่าฟันความท้าทายต่างๆ มาจน กระทั้งเห็นหน้าเห็นหลังของผลลัพธ์อยู่บ้าง

1. ร้านค้าชุมชนบ้านท่าคอยเงินกองทุน 1,000,000 บาทสมาชิก 262 คน กิจกรรมหลักคือ จำหน่ายสินค้าในการดำเนินชีวิต
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเม็ดพันธุ์ข้าว เงินทุน 400,000 บาท มีสมาชิก 26 ราย กิจกรรม ผลิตและจำหน่ายเม็ดพันธุ์ข้าวเปลือก
3. กลุ่มทำปลาฯเงินกองทุน 20,000 บาท มีสมาชิก 25 ราย กิจกรรม ผลิตและจำหน่ายปลาฯ
4. สถาบันการเงินชุมชนบ้านท่าคอยเงินออม 480,821.64 บาท มีสมาชิก 157 ราย ดำเนิน กิจกรรม ฝาก ถอน ภู ปัจจุบันไม่ค่อยมีคนภู มีแต่ฝาก
5. กองทุนหมู่บ้านดีเยี่ยมระดับประเทศประจำปี 2551 ของ ธ.ก.ส. กองทุนหมู่บ้านเงินกองทุน 3,600,000 บาท มีสมาชิก 454 ราย กิจกรรมหลัก คือ การปล่อยภู
6. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านท่าคอยเงินกองทุน 1,600,000 บาท สมาชิก 165 ราย กิจกรรมหลัก คือ การออมเงินและปล่อยภู
7. กลุ่มทำนาเกษตรอินทรีย์มีสมาชิก 30 ราย กิจกรรม ผลิตสารชีวภาพ สารชีวภัณฑ์เพื่อ ลดต้นทุนการผลิต
8. กลุ่มผลิตและแปรรูปเกษตรอินทรีย์บ้านท่าคอยสมาชิก 20 ราย ผลิตและจำหน่ายข้าวปลอดภัย โดยเน้นผลิตขายในชุมชน และมีบ้างที่แบ่งขายให้ชุมชนใกล้เคียง หากเหลือจากนี้ จึงนำมา รวบรวมและเชื่อมโยงสู่ตลาดภายนอกชุมชน
9. มีกลุ่มสวัสดิการชุมชน (กลุ่มอาชีวศึกษาหมู่บ้าน)

จากแผนพัฒนา 7 แผน ส่งผลให้คุณภาพชีวิตมีทิศทางที่ดีขึ้น หลักฐานเชิงประจักษ์ที่เห็นชัดคือ

- ในแห่งรายได้ : ใช้คำว่า “ดีขึ้น” สังเกตได้จากการสามารถในการชำระหนี้สินดีขึ้น สามารถส่งชำระ ได้ตรงเวลา ไม่มีหนี้ค้างชำระ และอีกหลักฐานคือการมีรายได้ที่ดีขึ้น จึงมีความกล้าที่จะกู้ยืมเพื่อลงทุนต่อยอดอาชีพ ได้มากขึ้น แม้ปัจจุบันจะไม่ค่อยมียอดการกู้ในกลุ่มออมทรัพย์มากนัก

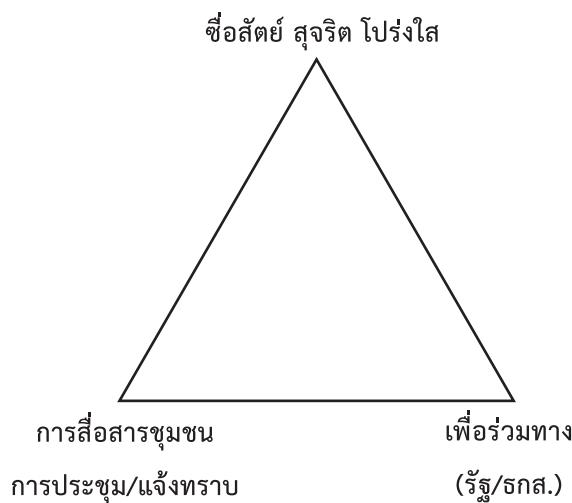
- ในแห่งหนี้สิน : ต่อยอดมาจากการของรายได้ ที่ก่อเกิดหนี้สินใหม่ในแห่งการลงทุนประกอบอาชีพหรือ ทำงาน แม้จะมีบ้างที่ก่อเกิดหนี้สินเพื่อการใช้จ่ายที่ตอบสนองความอยากรถูกใจได้ แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นในการ ดำเนินชีวิต และเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิต

- ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น เปเลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีอย่างมาก ทำให้มีเวลาและความคิดสร้างสรรค์ในด้าน วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น เช่น การจัดงานผู้สูงอายุ งานส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ การมีสวัสดิการชุมชน

- การดูแลสภาพสิ่งแวดล้อม เช่น การทำนาตามธรรมชาติ ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์ในชุมชน
- รางวัลของชุมชนที่ได้รับจากการประเมินในโครงการต่างๆ ของหลายหน่วยงาน และผ่านการประเมินมาตรฐานศูนย์เรียนรู้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อ.ก.ส. ระดับดีมาก

หัวใจหลักในการฝ่าฝืน พลิกฝันสู่ความจริง

และจากความยากแค้น มาสู่การปรับเปลี่ยนด้วยผู้คนที่มีใจเสียสละ วันนี้ชาวบ้านท่าโคယรู้สึกภูมิใจว่า “เราทำได้ และเราได้ลงมือทำตั้งแต่ต้น” บางครั้งก็ได้ทำเพื่อถาวรงานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 ยิ่งมีความภูมิใจมากยิ่งขึ้น และเห็นอื่นได้เพื่อคนรุ่นหลังลูกหลานได้กินอยู่ใช้อย่างไม่ต้องห่วงกังวล

สิ่งที่จะต้องstanต่อให้เห็นผลอย่างชัดเจน คือ การสร้างคนรุ่นต่อไปเพื่อดำเนินงานภายใต้กระบวนการเรียนรู้ และยังต้องติดตามข่าวสารการปรับเปลี่ยนของกระแสสังคม แต่อย่างไรให้รากเหง้าของตนเอง ที่จะทำให้บ้านท่าโคယเป็นชุมชนที่ดีและยั่งยืน

ภาคตะวันตก

พิกัดที่ตั้งของศูนย์เรียนรู้ฯ บ้านท่าคอย

พิกัดที่ตั้งของศูนย์เรียนรู้ฯ บ้านท่าคอย
พิกัด : N 14.597798 / E 100.054018

